

Received: 9 January 2025

Revised: 1 February 2025

Accepted: 6 February 2025

RESOURCE MANAGEMENT IN THE CIRCULAR ECONOMY ERA TO ENHANCE SUSTAINABILITY IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION: PATHUM THANI, THAILAND CASE STUDY

Rattaburut KHUMSAB¹ and Sipnarong KANCHANAWONGPAISAN^{1*}

1 Shinawatra University, Thailand; rattaburut.k@siu.ac.th (R. K.); sipnarong.k@siu.ac.th (S. K.)
(Corresponding Author)

Handling Editor:

Professor Dr.Duangduen BHANTHUMNAVIN National Institute of Development Administration, Thailand
(This article belongs to the Theme 1: Humanities & Social Sciences for Sustainability)

Reviewers:

1) Associate Professor Dr.Sanya KENAPHOOM	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
2) Associate Professor Dr.Sanyasorn SWASTHAISONG	Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
3) Dr.Puthisat NAMDECH	North Bangkok University, Thailand

Abstract

This study aims to 1) assess key factors impacting organizational sustainability, such as government and community support, acceptance of the circular economy, resource management, and organizational development; 2) analyze the causal relationships among these factors; and 3) develop resource management strategies within the circular economy framework. Findings show that the key factors were rated highly, and their causal relationships aligned with the hypotheses, indicating that government and community support significantly enhance acceptance of the circular economy and improve resource management. Additionally, organizational development is vital in boosting efficiency and sustainability in resource management. The research recommends strategies to integrate the circular economy, foster collaboration between governments and communities, and promote innovation to enhance sustainability in public organizations.

Keywords: Circular Economy, Public Organizations, Resource Management, Sustainability

Citation Information: Khumsab, R., & Kanchanawongpaisan, S. (2025). Resource Management in the Circular Economy Era to Enhance Sustainability in Local Administrative Organization: Pathum Thani, Thailand Case Study. *Thai Interdisciplinary and Sustainability Review*, 14(1), Article 18. <https://doi.org/10.14456/tisr.2025.18>

การบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี

รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์¹ และ สิปปัตนรงค์ กาญจนวงศ์ไพศาล*

1 มหาวิทยาลัยชินวัตร; rattthaburut.k@siu.ac.th (รัฐบุรุษ); sipnarong.k@siu.ac.th (สิปปัตนรงค์)

(ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บรรณาธิการผู้รับผิดชอบบทความ:

ศาสตราจารย์ ดร.ดุจเดือน พันธุมนาวิน

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

(บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหัวเรื่องที่ 1: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อความยั่งยืน)

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาบทความ:

1) รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ สวัสดิ์โธสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3) อาจารย์ ดร.พุทธิสต์ย์ นามเดช

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน การจัดการทรัพยากรในองค์กร และการพัฒนาองค์กร 2) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยเหล่านี้ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในองค์กร และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียน ผลการวิจัยพบว่า ระดับของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน การจัดการทรัพยากรในองค์กร และการพัฒนาองค์กร อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยเหล่านี้ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในองค์กรมีความสัมพันธ์กันโดยเป็นไปตามสมมติฐาน และแนวทางการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียน การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนและการจัดการทรัพยากรในองค์กร นอกจากนี้ การพัฒนาองค์กรยังมีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการบริหารทรัพยากร ผลการวิจัยเสนอแนวทางการบริหารทรัพยากรที่เน้นการบูรณาการเศรษฐกิจหมุนเวียน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและชุมชน และการพัฒนาองค์กรเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในองค์กรภาครัฐ

คำสำคัญ: การบริหารทรัพยากร, ความยั่งยืน, เศรษฐกิจหมุนเวียน, องค์กรภาครัฐ

ข้อมูลอ้างอิง: รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์ และ สิปปัตนรงค์ กาญจนวงศ์ไพศาล. (2568). การบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี. สหวิทยาการและความยั่งยืนปริทรรศน์ไทย, 14(1), บทความที่ 18. <https://doi.org/10.14456/tisr.2025.18>

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความยั่งยืนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Ellen MacArthur Foundation, 2013) การบริหารทรัพยากรในองค์กรภาครัฐซึ่งมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติการในพื้นที่ มีศักยภาพสูงในการปรับใช้แนวคิดดังกล่าวเพื่อสร้างผลกระทบที่ยั่งยืนต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สำหรับจังหวัดปทุมธานีในฐานะพื้นที่ชนเมืองของกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นคือการเป็นศูนย์กลางการเกษตรกรรมและการพัฒนาเมืองพร้อมกัน การปรับใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ดังกล่าวสามารถช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การบริหารทรัพยากรในองค์กรภาครัฐในปัจจุบันยังคงประสบปัญหาด้านการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่าและการขาดกลยุทธ์ในการลดของเสีย (United Nations, 2023) แม้ว่าจะมีงานวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับสากลและในภาคเอกชนจำนวนมาก แต่การศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในองค์กรภาครัฐในบริบทของประเทศไทยยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งการผสมผสานแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเข้ากับการบริหารทรัพยากรยังไม่ได้ได้รับการศึกษาในเชิงลึก นอกจากนี้ แนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่ที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างการเกษตรกรรมและการพัฒนาเมืองยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจน การวิจัยที่มีอยู่ส่วนใหญ่เน้นที่การบริหารจัดการทรัพยากรในระดับนโยบายหรือระดับอุตสาหกรรม ขณะที่การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในบริบทขององค์กรภาครัฐ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น กลับยังขาดข้อมูลเชิงลึกที่จำเป็นในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของตัวแปร การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน การจัดการทรัพยากรในองค์กร การพัฒนาองค์กร ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการบริหารทรัพยากรในองค์กรภาครัฐ 2) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของการสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน การจัดการทรัพยากรในองค์กร การพัฒนาองค์กร ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการบริหารทรัพยากรในองค์กรภาครัฐ และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในองค์กรภาครัฐ ภายใต้วัตถุประสงค์เหล่านี้ มันจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางการบริหารทรัพยากรในองค์กรภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ปทุมธานี ผลการวิจัยจะช่วยเสนอแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดการทรัพยากรในองค์กรภาครัฐในระดับท้องถิ่น และเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโยบายและกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในระดับประเทศต่อไป นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังช่วยตอบคำถามเชิงนโยบายเกี่ยวกับวิธีการที่องค์กรภาครัฐสามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผลลัพธ์จากการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์ขององค์กรภาครัฐ รวมถึงสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy Theory) มีพื้นฐานจากแนวคิดการออกแบบระบบการผลิตและการบริโภคที่เน้นการลดของเสีย การนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจจากแนวคิด “ใช้แล้วทิ้ง” มาเป็น “หมุนเวียน” (Ellen MacArthur Foundation, 2013) ทฤษฎีการจัดการทรัพยากร (Resource Management Theory) เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดความสูญเปล่า โดยเน้นที่การจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดผ่านการวางแผน การจัดการ และการติดตามผล (Barney, 1991; Barney & Griffin, 1992) การจัดการทรัพยากรในองค์กร (Resource Management) จึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการดังกล่าวในบริบทขององค์กรภาครัฐ ทฤษฎีการพัฒนาองค์กร (organization Development Theory) การพัฒนาองค์กรหมายถึงการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อนำ มาปรับใช้ในการดำเนินงานและเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร โดยสามารถเกิดขึ้นได้จากการพัฒนาเทคโนโลยี กระบวนการทำงาน หรือการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมองค์กร (Damanpour, 1991) ซึ่ง

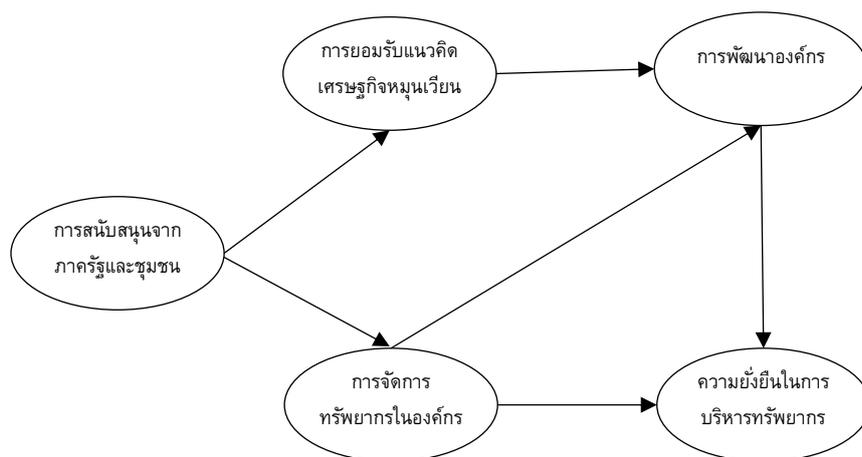
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

หากองค์กรใดมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีแล้ว ก็จะส่งผลให้บุคลากรในองค์กรมีจิตสำนึกร่วมกัน และดำเนินการตามนโยบายที่วางไว้ (สุตารัตน์ พิมลรัตนกานต์ และคณะ, 2566) ทฤษฎีความยั่งยืน (Sustainability Theory) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลใน 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายศักยภาพในการรองรับความต้องการของคนรุ่นต่อไป (Brundtland, 1987) แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้กับองค์กรภาครัฐในการสร้างกรอบแนวทางการบริหารทรัพยากรที่ยั่งยืน และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนในการบริหารทรัพยากร (Sustainability) ทฤษฎีสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ (Support Theory) มุ่งเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะในบริบทองค์กรภาครัฐ การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน จะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรและขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมมติฐานการวิจัย

- 1) การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชนส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อการยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 2) การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชนส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อการจัดการทรัพยากร
- 3) การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนส่งผลเชิงบวกต่อโดยตรงการพัฒนาองค์กรในองค์กร
- 4) การจัดการทรัพยากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อการพัฒนาองค์กร
- 5) การจัดการทรัพยากรส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อความยั่งยืนในการบริหารทรัพยากร
- 6) การพัฒนาองค์กรในองค์กรส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อความยั่งยืนในการบริหารทรัพยากร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการวิจัยแบบไม่เท่าเทียม โดยดำเนินการวิจัยแบบลำดับ (Sequential) ด้วยการศึกษาเชิงปริมาณมาวิเคราะห์และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้ คือผู้บริหารหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี จำนวน 65 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง, เทศบาลนคร 1 แห่ง, เทศบาลเมือง 10 แห่ง, เทศบาลตำบล 18 แห่ง, องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 36 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) ทำการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power ด้วยการกำหนดค่าอิทธิพล (effect size) ระดับปานกลาง เท่ากับ 0.3, ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (error. Porb) ที่ 0.05 และ ค่าอำนาจการทดสอบ (Power of the test) (1-β err prob) ที่ 0.8 (Hair et al., 2010) โดยที่งานวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) 15 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงกำหนด ค่าองศาอิสระ (Degree of freedom) โดยใช้สูตร $[NI(NI+1)/2-NP]$ (เมื่อกำหนด NI หมายถึง จำนวนตัวแปรสังเกตได้ และ

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

NP หมายถึง จำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า) ดังนั้นผลจากการคำนวณค่าองศาอิสระของโมเดล เท่ากับ $15(15+1)/2-21 = 99$ กลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้จึงเท่ากับ 630 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ในขั้นตอนแรก ผู้วิจัยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 กลุ่ม (Cluster) ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากนั้น ผู้วิจัยทำการสุ่มหน่วยงานที่เลือกไว้โดยไม่เลือกตามขนาดของประชากรหรืองบประมาณที่ท้องถิ่นนั้น ๆ และใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยการกำหนดหน่วยการคัดเลือกไว้ที่ 4 (หน่วยการคัดเลือกได้จากการสุ่ม) และทำการสุ่มวนไปจนครบตามจำนวน ขนาดตัวอย่างที่ได้ทำการคำนวณไว้ แต่เนื่องจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลนคร มีอยู่อย่างละ 1 แห่ง จึงกำหนดเป็นหน่วยในการศึกษาโดยมิได้ทำการสุ่มแบบเป็นระบบ ยกเว้น เทศบาลเมือง เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล เท่านั้นที่ได้ทำการสุ่ม ตามหน่วยการคัดเลือกที่กำหนด และทำการสุ่มวนไปจนครบ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 1,265 ตัวอย่าง หลังจากนั้นในขั้นตอนสุดท้าย เพื่อให้ได้ผลในการวิจัยที่แม่นยำที่สุด ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ 2) เป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในการวางนโยบายในองค์กร และ 3) เป็นผู้ที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากร จนครบจำนวน 630 ตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) โดยการออกแบบสอบถามแบบ Likert's scale กำหนด ระดับที่ 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพื่อสะท้อนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยออกแบบมาเพื่อการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในองค์กรภาครัฐ ผู้วิจัยทำการทดสอบ ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามทดสอบ ด้วยการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Items Congruency) ตามวิธีของ Rovinelli และ Hambleton (1977) ได้ค่าตรวจสอบที่ 0.67 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ การทดสอบ (Jusoh et al., 2018) หลังจากนั้น ผู้วิจัยทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวน 30 ราย (Try Out) แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1951) ได้ผลการทดสอบที่ .84 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ด้วยวิธี PLS-SEM โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Jamovi รุ่น 2.3.28 ในการวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's correlations) และโปรแกรม SmartPLS รุ่น 4 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 ท่าน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แนวคำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) (Creswell, 2014) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นการสกัดธีมหลัก (Themes) และความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดของการวิจัย (Patton, 1990) หลังจากนั้น ใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันความถูกต้องของ งานวิจัยนี้ จะได้รับการอนุมัติจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Human Research Ethics Committee) โดยข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ และจะใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยเท่านั้น ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับการแจ้งให้ทราบถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัยและได้รับสิทธิในการยกเลิกการเข้าร่วมเมื่อใดก็ได้ ระยะเวลาในการศึกษาจนถึงขั้นตอนการเก็บแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการเก็บข้อมูล ตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน 2566 ถึง พฤษภาคม 2567 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7 เดือน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในองค์กรภาครัฐ

ปัจจัยการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในองค์กรภาครัฐ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปรผล
	\bar{X}	(S.D.)	
การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน			
ความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ (G1)	3.486	.485	ปานกลาง
การสนับสนุนด้านข้อมูลและทรัพยากรจากชุมชน (G2)	3.571	.502	มาก
ความร่วมมือในโครงการพัฒนาท้องถิ่นจากภาคส่วนต่างๆ (G3)	3.471	.462	ปานกลาง
การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน			
การยอมรับนโยบายที่สนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียน (C1)	3.415	.482	ปานกลาง
ความเข้าใจในประโยชน์ของเศรษฐกิจหมุนเวียนต่อองค์กร (C2)	3.434	.499	ปานกลาง
การใช้แนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียนในกระบวนการบริหาร (C3)	3.510	.506	มาก
การจัดการทรัพยากรในองค์กร			
การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม (R1)	3.594	.496	มาก
การลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง (R2)	3.431	.440	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากร (R3)	3.440	.455	ปานกลาง
การพัฒนาองค์กร			
การพัฒนาวิธีการทำงานใหม่ๆ ในองค์กร (I1)	3.312	.492	ปานกลาง
การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน (I2)	3.373	.498	ปานกลาง
การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในองค์กร (I3)	3.378	.515	ปานกลาง
ความยั่งยืนในการบริหารทรัพยากร			
การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้ทรัพยากร (S1)	3.468	.518	ปานกลาง
การรักษาความสมดุลระหว่างทรัพยากรที่ใช้และทรัพยากรที่มี (S2)	3.415	.477	ปานกลาง
การพัฒนาแนวทางที่ยั่งยืนในระยะยาวสำหรับองค์กร (S3)	3.529	.478	มาก

ตารางที่ 2 และ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เส้นทางในโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) พบว่า การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชนส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Path Coefficient = 0.402, $p < 0.001$, $f^2 = 10.00$) และการบริหารจัดการทรัพยากร (Path Coefficient = 0.163, $p < 0.01$, $f^2 = 0.50$) โดยการยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนยังส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาองค์กร (Path Coefficient = 0.283, $p < 0.001$, $f^2 = 0.15$) ขณะที่การบริหารจัดการทรัพยากรส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรในระดับเล็กน้อย (Path Coefficient = 0.267, $p < 0.001$, $f^2 = 0.06$) รวมถึงส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Path Coefficient = 0.279, $p < 0.001$, $f^2 = 0.04$) นอกจากนี้ การพัฒนาองค์กร ยังมีอิทธิพลต่อการบริหารทรัพยากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง (Path Coefficient = 0.239, $p < 0.001$, $f^2 = 0.10$)

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบองค์ประกอบภายนอกของโมเดล (Outer Model)

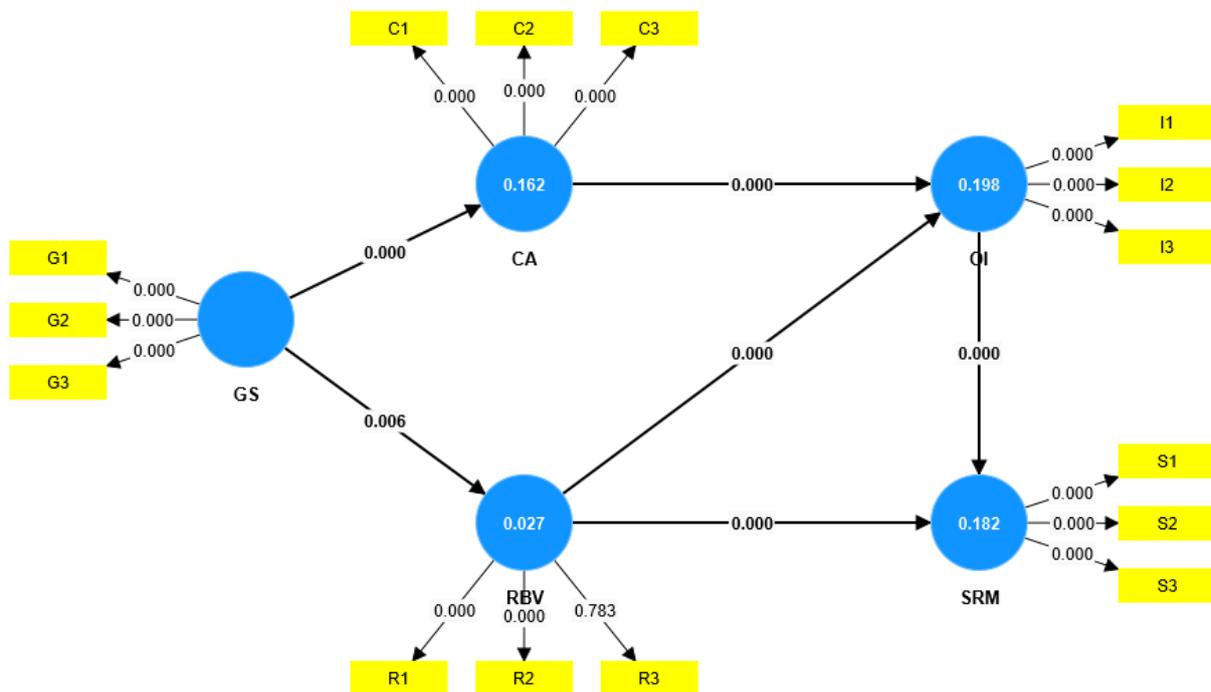
ตัวแปร	ตัวแปรสังเกตได้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ² (Loading ²)	Average Variance Extracted (AVE)	Cronbach's Alpha	Composite Reliability (CR)	
						Dijkstra-Henseler's rho (ρ_A)	Joreskog's rho (ρ_c)
การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน (GS)	G1	0.836	0.699	0.630	0.706	0.712	0.836
	G2	0.810	0.656				
	G3	0.720	0.518				
เศรษฐกิจหมุนเวียน (CA)	C1	0.836	0.699	0.630	0.706	0.725	0.832
	C2	0.810	0.656				
	C3	0.720	0.518				
การจัดการทรัพยากรในองค์กร (RBV)	R4	0.816	0.666	0.504	0.713	0.751	0.882
	R1	0.891	0.794				
	R2	0.721	0.520				
การพัฒนาองค์กร (OD)	I1	0.727	0.529	0.578	0.716	0.779	0.791
	I2	0.833	0.694				
	I3	0.686	0.471				
การบริหารทรัพยากรการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น (SRM)	S1	0.482	0.232	0.565	0.706	0.717	0.731
	S2	0.782	0.612				
	S3	0.784	0.615				

หมายเหตุ AVE: Average Variance Extract, CR.: Composite Reliability, α : Cronbach's alpha

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบองค์ประกอบภายใน (Inner Model) ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและขนาดอิทธิพล

เส้นทาง	Path Coefficient	t-value	p-value	f ² Effect Size
การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน → การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน	0.402	9.541	0.000	10.00
การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน → การบริหารจัดการทรัพยากร	0.163	2.774	0.006	0.50
การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน → การพัฒนาองค์กร	0.283	7.305	0.000	0.15
การบริหารจัดการทรัพยากร → การพัฒนาองค์กร	0.267	6.126	0.000	0.06
การบริหารจัดการทรัพยากร → การบริหารทรัพยากรการปกครองส่วนท้องถิ่น	0.279	7.137	0.000	0.04
การพัฒนาองค์กร → การบริหารทรัพยากรการปกครองส่วนท้องถิ่น	0.239	5.255	0.000	0.10

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ โมเดลสมการโครงสร้าง วิธี PLS-SEM

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 17 คนซึ่งเป็นผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี พบว่าการสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียน การสนับสนุนทางนโยบายจากภาครัฐ เช่น การจัดสรรงบประมาณ การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ และการผลักดันแนวทางปฏิบัติในพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการดำเนินการตามกรอบเศรษฐกิจหมุนเวียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านการให้ข้อมูล ความร่วมมือในโครงการ และการสนับสนุนกิจกรรมระดับท้องถิ่น ยังช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนในกระบวนการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การสร้างความเข้าใจและตระหนักรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในทุกระดับขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการจัดอบรมและให้ความรู้แก่บุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติ

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

ด้านการจัดการทรัพยากรในองค์กรยังได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยลดการสูญเสียทรัพยากรอย่างไร ประโยชน์ และยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ เช่น การใช้เทคโนโลยีเพื่อติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรในองค์กร ในด้านการพัฒนาองค์กรแก่บุคลากร รวมถึงการสนับสนุนให้บุคลากรคิดค้นวิธีการใหม่ๆ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้การดำเนินงานในองค์กรสอดคล้องกับกรอบเศรษฐกิจหมุนเวียน ทั้งนี้เป้าหมายหลักของการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียนคือการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว โดยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่ถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้เป้าหมายนี้สำเร็จลุล่วง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าระดับของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน การยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน การจัดการทรัพยากรในองค์กร และการพัฒนาองค์กร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความยั่งยืนในการบริหารทรัพยากรในองค์กรภาครัฐ โดยพบว่าการสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน เช่น การจัดสรรงบประมาณ การสนับสนุนทางเทคนิค และความร่วมมือระหว่างองค์กร มีผลต่อการยอมรับและประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วรณรัตน์ คนชื้อ (2566) ที่ได้เน้นถึงการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐที่สามารถส่งเสริมการจัดการเศรษฐกิจหมุนเวียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทำนองเดียวกัน การจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เช่น การลดการสูญเสียและการเพิ่มมูลค่าทรัพยากร เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กร และการขับเคลื่อนแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งสนับสนุนงานวิจัยของ สาทินี วัฒนกิจ และคณะ (2567) ที่แสดงผลการวิจัยของการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจขององค์กรนั้นๆ เนื่องจากสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรพบว่าการสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชนส่งผลเชิงบวกต่อการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาองค์กร โดยการยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมีบทบาทเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงการสนับสนุนเหล่านี้กับความยั่งยืนในองค์กร ทั้งนี้งานวิจัยของ เชิดพงษ์ วาณิชยานนท์ และ จเร สิงหโกวิท (2566) ได้นำเสนอ ถึงการศึกษาที่ก่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ จะเป็นการริเริ่มที่จะส่งผลให้ประเทศไทยแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ที่ขับเคลื่อนด้วยวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ได้ นอกจากนี้ การพัฒนาองค์กร เช่น การพัฒนากระบวนการทำงานใหม่ๆ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากร (ชนิดา อาคมวัฒน์ และคณะ, 2567) การพัฒนาแนวทางการบริหารทรัพยากรในยุคเศรษฐกิจหมุนเวียนควรมุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชุมชน และภาคเอกชน เพื่อสร้างความยั่งยืนในระยะยาว ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมโครงการนำร่องในพื้นที่ที่มีศักยภาพและการจัดตั้งกลไกการติดตามผลเพื่อประเมินประสิทธิภาพของมาตรการที่ดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ คำหาวย และคณะ (2567) ที่ได้กล่าวถึง การสร้างกลยุทธ์การบูรณาการภารกิจร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐอื่นและเอกชน ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน และการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยการใช้กลยุทธ์ต่างๆ เช่น การเจรจาไกล่เกลี่ยการจัดทำ MOU การสร้างบริการ One Stop Service

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

- 1) หน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นควรมีการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อการบูรณาการระหว่างชุมชนกับองค์กรภาครัฐ
- 2) องค์กรภาครัฐควรลงทุนในเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดของเสีย รวมถึงส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

3) การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนไปปฏิบัติอย่างยั่งยืน การจัดตั้งกลไกสนับสนุน เช่น โครงการนำร่องหรือแพลตฟอร์มความร่วมมือ สามารถช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). *ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นจาก www.dla.go.th/work/abt/index.jsp.
- ชนิดา อาคมวัฒน์, พระธรรมวัชรบัณฑิต และ ชันทอง วัฒนประดิษฐ์. (2567). สันตินวัตกรรมการพัฒนาแบบนิเวศองค์กรสู่จิตเพื่อยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 12(3), 1054-1068.
- เชิดพงษ์ วาณิชยานนท์ และ จเร สิงห์โกวิท. (2566). การพัฒนาโมเดลเศรษฐกิจ BCG กับดัชนีอยู่เย็นเป็นสุข. *วารสารพัฒนสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร*, 25(2), 161-186.
- พิสิฐ คำหาวย, พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ และ พระมหาประกาศิต สิริเมโธ. (2567). กลยุทธ์การบูรณาการภารกิจร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐอื่นและเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. *วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ*, 6(3), 742-756.
- วรุณรัตน์ คนชื้อ. (2566). คุณลักษณะและองค์ประกอบผู้นำในการบริหารสถานศึกษา: การบริหารตามยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(6), 2559-2570.
- สาทีนี้ วัฒนกิจ, รอฮานา แวดอเลาะ, ญัฐชานา นวลยัง และ ธนากรณ์ ดำสุด. (2567). การใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อสร้างคุณค่า และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านกลไกการเรียนรู้และนวัตกรรม: กรณีศึกษาชุมชนไร่แดง จังหวัดสงขลา. *วารสารปาริชาติ*, 37(3), 621-635.
- สุดาร์ตน์ พิมลรัตนกานต์, วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ และ จันทนา แสนสุข. (2566). การสังเคราะห์งานวิจัย: ความสามารถในการจัดการนวัตกรรมเพื่อผลการดำเนินงานขององค์กรที่ยั่งยืนในประเทศไทย. *วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(1), 134-144.
- Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
- Barney, J., & Griffin, R. (1992). *The Management of Organisation: Strategy, Structure, Behaviour*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Brundtland, G. (1987). *Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development*. New York: United Nations.
- Creswell, J. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. 4th ed. California: SAGE Publications.
- Cronbach, L. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Damanpour, F. (1991). Organizational innovation: A meta-analysis of effects of determinants and moderators. *Academy of Management Journal*, 34(3), 555-590.
- Ellen MacArthur Foundation. (2013). *Towards the circular economy: Economic and business rationale for an accelerated transition*. Retrieved from www.ellenmacarthurfoundation.org/towards-the-circular-economy-vol-1-an-economic-and-business-rationale-for-an.

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

Hair, J., Black, W., Babin, B., & Anderson, R. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th ed. New York: Pearson.

Jusoh, Z., Zubairi, A., & Badrasawi, K. (2018). Validity Evidence Using Expert Judgment: A Study of Using Item Congruence Involving Expert Judgements for Evidence for Validity of a Reading Test. *Al-Shajarah: Journal of the International Institute of Islamic Thought and Civilization*, (Special Issue: Education 2018) 307-320.

Patton, M. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. 2nd ed. California: Sage Publications, Inc.

Rovinelli, R., & Hambleton, R. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 2(2), 49-60.

United Nations. (2023). *Fast Facts – What is Plastic Pollution?*. Retrieved from www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2023/08/explainer-what-is-plastic-pollution/.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).